

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:1535

av Andreas Carlson m.fl. (KD)

Polisen

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering	3
Möt oron i polisorganisationen	3
Attacker mot blåljuspersonal	4
Fler alternativa vapen	5
Förbättra brottsuppleringen	5
Renodla polisens uppgifter	6
Avrapporteringsystemet och tekniska hjälpmedel	6
Stärk polisens förmåga snabbt	7
Fördubbla insatsstyrkans förmåga	8
Synliga poliser i brottsutsatta områden	8
Lokal förankring	9
Social impact bonds	9
Nolltolerans mot vardagsbrottsligheten	10
En polis knuten till varje skola	10
Återinför beredskapspolisen	11
Organiserad brottslighet	11
Arbetet mot barnprostitution och människohandel	12
Forced marriage units	12

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetsvillkor och lön för poliser i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för attacker mot blåljuspersonal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda fler alternativa vapen till polisen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad brottsupplärning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en effektiv avrapportering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens tekniska arbetsverktyg och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbt stärka polisens förmåga och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördubbla insatsstyrkans förmåga och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om s.k. Social Impact Bonds och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta krafttag mot vardagsbrottslighet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens kontakt med skolan och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra beredskapspolisen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens arbete mot barnprostitution och människohandel och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en s.k. Forced Marriage Unit, som arbetar mot tvångsäktenskap, som en ny enhet inom Polismyndigheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsende upprätthålla tryggheten. Polisens roll i det brottsförebyggande arbetet är central.

Att förebygga brott och tidigt upptäcka barn och unga som löper risk att hamna i brottslighet är av största vikt. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik.

Svensk polis är i dag hårt ansträngd. Att uppgifter som härrör från flyktingkrisen och den förhöjda terrorhotnivån läggs till de uppgifter och utmaningar polisen sedan tidigare står inför är några av orsakerna till det alltmer pressade läget. Utmaningarna att bekämpa mängdbrottslighet, bostadsinbrott, grov organiserad brottslighet och gängkriminalitet kvarstår. Polisen genomgår en stor omorganisation där syftet är att få mer resurser till lokalpolisområdena. Det är angeläget att syftet med omorganisationen uppnås. Att polisen kommer när den behövs och har förmåga att beivra brott och lagföra brottslingar är centralt för att upprätthålla lag och ordning i samhället. Men ett väl fungerande polisväsende betyder mer än så. Att samhället reagerar när en människa utsatts för våldsbrott, rån, sexuella trakasserier eller inbrott i sitt hem är en förutsättning för upprättelse för brottsoffren och för att värna medborgarnas tillit till centrala samhällsfunktioner. I dag ser vi hur den tilliten hotas när människor utsatts för brott. Som enskild ska man alltid kunna lita på att polisen har de resurser som krävs för att klara av sin uppgift: att förebygga, förhindra och beivra brott. Ett rättsväsende som står upp för de mest utsatta är en förutsättning för ett gott samhälle som håller samman.

Kristdemokraterna vill ha fler poliser i brottsutsatta områden. Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög brottslighet fungerar brottsförebyggande. Fler poliser på gator och torg är mycket viktigt för att ungdomsgäng inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boenden i området. Under 2015/16 har riksdagen tillkännagivit för regeringen om vikten av att polisen arbetar lokalt.

I den nya polisorganisationen ska så kallade medborgarlöften leda till en starkare och tydligare samverkan mellan polis, myndigheter och civilsamhälle. Det är viktigt att detta följs och utvecklas, så att verksamheten når upp till de förväntningar som finns.

I en annan kommittémotion utvecklar vi vår syn på brottsoffer. Brottsoffers situation är central för Kristdemokraterna. Bemötande och omhändertagande av brottsoffer genom hela rättsprocessen behöver förbättras.

I motion för utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas våra budgetsatsningar på polisen.

Möt oron i polisorganisationen

År 2015 fick polisen en helt ny organisation. Från att ha varit uppdelad i 21 polismyndigheter och Rikspolisstyrelsen slogs de samman och bildade en myndighet, Polismyndigheten. Samtidigt blev Säkerhetspolisen en självständig myndighet.

Syftet med omorganisationen var att skapa en tydligare styrning och bättre förutsättningar för högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, större flexibilitet och

förbättrade resultat i polisens verksamhet. Uppgiftsfördelningen mellan polisen och Säkerhetspolisen förändras inte.

Dessvärre har omorganisationen av polisen inte lett till de resultat vi väntat oss. Polisen dras med enorma problem och omorganisationen tycks förvärpa situationen. Utvecklingen i vissa särskilt brottsutsatta områden beskrivs som näst intill förlorade. Blåljusfordon som hindras att komma fram av stenkastande ungdomar, bilar som sätts i brand, parallellsamhällen på framväxt. Den här utvecklingen måste stoppas.

Därför måste polisens effektivitet öka. Fler resurser ska finnas ”långt fram” i lokalsamhället, närmare medborgarna. Det är av största vikt att de problem som polisen brottats med nu får en lösning. Ombildningens syfte var effektivisering av verksamheten för att frigöra fler resurser exempelvis till fler synliga poliser, i synnerhet i brottsutsatta områden. Några områden nämns här där den nya organisationen måste komma till ett bättre arbetssätt.

Vi tar den oro som finns inom Polismyndigheten på största allvar. Det är helt nödvändigt att regeringen och polisedningen tar allvarligt på de orossignaler som skickas. Mellan 2011 och 2014 slutade varje år omkring 70–90 poliser i åldern yngre än 40 år, 2015 var antalet hela 121. Ökningen har fortsatt och varit särskilt drastisk de fem första månaderna i år. 95 poliser yngre än 40 år lämnade sitt arbete från januari till maj. Samma period föregående år var det 34 unga poliser som slutade. Orsakerna bakom kan säkert variera men återkommande lyfts arbetsförhållandena och löneläget upp i debatten. Berättelser om poliser som slutat och fått avsevärt högre lön när de anställts av andra statliga myndigheter eller återanställts av Polismyndigheten som civilanställda beskriver hur situationen ser ut för många poliser. Det är en oacceptabel utveckling. Lönefrågan är i första hand ett ansvar för arbetsmarknadens parter. Att poliser i yttre tjänst, med betydande risk i sitt arbete, hamnar efter i löneutvecklingen i förhållande till kollegor med andra arbetsuppgifter och personal på andra statliga myndigheter behöver åtgärdas. Vi kristdemokrater gör en kraftfull satsning på polisen i vår budgetmotion. Huvuddelen i vår satsning är riktad till fler poliser, civilanställda och förstärkt förmåga att hantera terrorhot. En del av vår anslagsökning på polisen ska också kunna användas för att höja polislöner och förbättra arbetsvillkor för poliser i yttre tjänst.

Attacker mot blåljuspersonal

Under året som gått har det upprepade gånger rapporterats om bilar som satts i brand, blåljuspersonal som inte kan komma och rena upplopp med stenkastande grupper. Våld mot poliser, personal inom räddningstjänsten samt hälso- och sjukvården är helt oacceptabelt och ska stoppas. Det handlar både om att skydda personer som har samhällsviktiga uppgifter och om att erkänna respekten för rättsstaten. Rättsstaten får inte stå handfallen när respekten för den urholkas. Därför måste reaktionerna på angreppen vara tydliga.

I en alliansgemensam motion har vi föreslagit att straffen för våld mot tjänsteman tydligare än vad det gör idag ska återspegla allvaret i brottet. Den som hindrar polis eller annan blåljuspersonal från att fullfölja sina viktiga uppgifter skadar hela samhället. I dag behandlas hot mot tjänsteman och våld mot tjänsteman i samma straffstadgande. Straffet för våld mot tjänsteman blir ofta cirka en månads fängelse. Många gånger ersätts fängelsestraffet av samhällstjänst. Våld mot en polis i tjänst är ett allvarigare brott än ett muntligt hot. För att fånga upp allvaret i den här brottsligheten bör våld mot

tjänsteman få en egen brottsrubricering där straffet ska vara minst sex månaders fängelse.

Personal i räddningstjänsten och hälso- och sjukvården omfattas i dag inte av samma skydd som till exempel poliser eftersom de inte utövar myndighetsutövning. Detta bör ändras så att våld eller hot mot personal inom räddningstjänsten och hälso- och sjukvården straffas lika hårt som våld eller hot mot poliser. Därför bör det införas ett nytt brott – våld mot alarmeringstjänstpersonal – där det inte uppställs något krav på att angreppet sker mot någon i dennes myndighetsutövning.

Ibland riktas skadegörelse direkt mot polisbilar och andra utryckningsfordon. Vi ser också fall då polisen lockas in i områden för att sedan angripas med stenkastning, så kallad ”police fishing”. När angreppen riktas mot sådana väsentliga samhällsfunktioner bör detta anses vara försvårande när straffet bestäms – oavsett om det rör sig om skadegörelse, våldsamt upplopp eller någon annan brottstyp. Kristdemokraterna vill därför tillsammans med Alliansen införa en särskild straffskärpningsgrund som innebär att alla brott som innefattar ett angrepp mot viktiga samhällsfunktioner leder till skärpta straff. Detta bör ges regeringen till känna.

Fler alternativa vapen

I 14 särskilt utsatta bostadsområden har polisen svårt att upprätthålla lag och ordning. Det är områden där statens våldsmonopol delvis är satt ur spel. Kriminella gäng och nätverk begränsar de boendes frihet och trygghet, och bristen på framtidstro gör att de har lätt att rekrytera nya yngre medlemmar.

Den här negativa spiralen måste brytas. Det måste råda nolltolerans mot upplopp och våld som riktar sig mot polis och annan utryckningspersonal. Samhället får inte svika de familjer som bor i de drabbade områdena. Alla i vårt land ska ha rätt till samma trygghet och frihet.

Kristdemokraterna anser att polisen ska få tillgång till alternativa vapen såsom möjligheten att skjuta gummikulor, använda elpistol samt tillgång till vattenkanon vid demonstrationer och stora upplopp. Dessa är vapen som är mindre skadliga än de skjutvapen polisen har idag och skulle kunna hjälpa polisen att bättre hantera svåra situationer. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Kristdemokraterna föreslår vidare att polisen ska ha tillgång till skyddade fordon och rätt skyddsutrustning. Bristen på hjälmar och tunga västar behöver skyndsamt åtgärdas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Förbättra brottsuppleringen

För att polisen ska kunna utreda fler brott och få tid att synas på gator och torg gjorde alliansregeringen historiskt stora resurstillskott. Trots detta är polisens utredningsresultat fortfarande allt för dåliga och sjunkande. Brottsuppleringen är nu den lägsta på 16 år. Vi har en nedåtgående trend med färre antal personupplarade brott på senare år. Personupplaring innebär att en person knutits till brottet genom åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Polisen bör lägga fokus på de kärnuppgifter som är viktigast: brottsförebyggande arbete, utryckning och utredning. Fler brott ska utredas och leda till fällande dom. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Renodla polisens uppgifter

Genom att renodla polisens arbetsuppgifter och effektivisera avrapporteringsystemet kan personella resurser användas bättre för att få fler poliser i yttre tjänst, närmare medborgarna.

Polisens uppdrag är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Även om tryggheten, enligt den nationella trygghetsundersökningen 2015, NTU, har ökat är polisens utredningsresultat fortfarande för dåliga. Vi har dessutom en nedåtgående trend med färre antal personupplärade brott på senare år. Polisen måste lägga fokus på kärnuppgifterna: brottsförebyggande arbete, uttryckning och utredning. Fler brott ska utredas och leda till fällande dom.

Polisen har många uppgifter som inte självklart skulle behöva utföras av polisen utan kunna övergå till andra myndigheter. Exempel på detta är att pröva ansökningar av olika slag, tillsyn av verksamheter, hantera passansökningar osv. Vi välkomnar regeringens förslag att överlåta transporter och handräckning till Kriminalvårdens transportenhet. Det är ett förslag som Kristdemokraterna tidigare lagt fram till riksdagen.

I syfte att renodla polisens arbetsuppgifter tillsatte alliansregeringen en utredning med uppgift att se över vilka verksamheter som kan utföras av någon annan i syfte att frigöra resurser för att förstärka den centrala polisverksamheten. Efter en delredovisning på djurområdet beslöt den nuvarande regeringen att lägga ned utredningen. Riksdagen riktade i mars 2015 ett tillkännagivande till regeringen om att polisens uppgifter bör renodlas i syfte att förstärka uttrycknings- och utredningsverksamheten, t.ex. genom att pröva om vissa av polisens uppgifter kan läggas på andra myndigheter. Det är angeläget att regeringen nu följer riksdagens beslut i tillkännagivandet och att utredningen skyndsamt återupptas för att undersöka hur mer resurser kan frigöras för att förstärka polisverksamheten.

Avrapporteringsystemet och tekniska hjälpmedel

En viktig del i att förenkla och renodla polisens arbete och på så sätt få ut mer polisiärt arbete per enskild polisman är att komma till rätta med det omoderna avrapporteringsystemet. Det här är ingen ny fråga. Polisen skulle för några år sedan gå över till ett nytt system. Hundratals miljoner investerades i datasystemet Pust Sibel. Men detta visade sig inte fungera, utan ratades.

I stället arbetar poliser i yttre tjänst i dag fortfarande i det DOS-baserade avrapporteringsystemet RAR, vars första utgåva kom 1987. För att exemplifiera hur arbetet fungerar kan nämnas att användaren inte nyttjar en datormus för att navigera i systemet, utan får sitta och trycka på pilar fram och tillbaka. Det finns heller ingen automatik när namn ska skrivas, utan en polisman kan få upprepa namnet på den misstänkte många gånger i samma anmälan, vilket kan ta lång tid.

Vi kristdemokrater har gjort flera studiebesök för att sätta oss in i problemet. En polisman uttryckte vid ett besök: ”Vi behöver inte bli fler poliser, men låt oss göra vårt jobb! Jag orkar inte sitta med det här.” Polismannen hade då ägnat en hel arbetsdag åt en avrapportering som krävde arbete i olika datasystem som inte var synkade med varandra.

Brottsförebyggande rådet har studerat hur lång tid poliser i ingripande verksamhet lägger på att avrapportera ärenden. I genomsnitt tog det en timme och sex minuter från

att en patrull kom in för att avrapportera ett brottsärenden till dess att de var redo att åka ut igen. Här finns, minst sagt, förbättringspotential.

Studien, som heter Avrapportering i Ingripandeverksamhet, Rapport 2015:10, lyfter fram en rad möjligheter att effektivisera avrapporteringen:

- Förbättra det tekniska stödet
- Se till att tekniken fungerar
- Förbättra den tekniska supporten
- Skapa enhetlighet för vad fritexten i en RAR-anmälan ska innehålla
- Strukturera upp arbetet även i mindre omfattande ärenden
- Ge möjlighet att avrapportera i lugn och ro

I en annan Brårappport, Satsning på fler poliser – vad har den lett till (2013:12), framkom att en ganska liten del av resurserna gått till att förstärka ingripandeverksamheten, och då särskilt arbetet med inledande utredningsinsatser. Brå gjorde bedömningen att tiden för att bedriva sådana insatser måste förstärkas om personuppkläringen ska kunna öka.

Positivt är att Polismyndigheten har infört en nationell it-organisation och en ny it-plan. Två tidigare avrapporteringssystem har slagits samman till ett som också ska vara mobilt så att polisen ska kunna göra sina avrapporteringar mobilt via smarta telefoner eller pekplattor. Att poliser i yttre tjänst kan använda smarta telefoner för avrapportering och slagning i register förenklar arbetet.

Det är dock viktigt att fortsatt effektivisera avrapporteringen. Tid måste frigöras för att poliser ska kunna ägna arbetsdagen till sådant som leder fram till en ökad personuppkläring. I en stor organisation som polisen kan små effektiviseringar få stor effekt. Om tidsåtgången för avrapporteringen reduceras med tio minuter per polis motsvarar det enligt en grov uppskattning årsarbetstiden för 100 poliser. En viktig prioritering för Kristdemokraterna är att få ut poliser på gator och torg, i synnerhet i brottsutsatta områden. Den prioriteringen kan till del uppnås genom att effektivisera avrapporteringssystemet, vilket exemplet ovan visar. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett tekniskt hjälpmedel som polisen börjat använda sig av är automatisk nummerplåtsavläsning, ANPR. Det är en kamera som monteras i polisbilen och som läser av mötande bilars registreringsnummer och larmar om bilen har körförbud, är eftersökt, stulen, oskattad, oförsäkrad eller obesiktigad etc. ANPR-kameror kan öka trafiksäkerheten. Vi tror att ANPR kan användas i fler polisbilar och utvecklas ytterligare på ett sätt som ökar polisens möjlighet att höja trafiksäkerheten och arbeta brottsförebyggande utan att den personliga integriteten kränks.

Polisens arbetsmetoder behöver utvecklas när brottsligheten förändras. Modern teknik bör bli en naturlig del av verksamheten i det vardagliga polisarbetet, vilket anges ovan och när allt mer brott sker på internet. De civila utredarna med specialkompetens inom t.ex. it och miljöbrottslighet ska kunna användas på ett mer effektivt sätt.

Stärk polisens förmåga snabbt

Kristdemokraterna föreslår en kraftfull satsning på 2 100 fler poliser. Med tanke på den tid det tar att utbilda poliser kommer det dock ta två till tre år innan dessa är i tjänst. Vi har därför parallellt med vår polissatsning föreslagit att polisen får resurser att anställa civilanställda för att snabbt kunna avlasta polisens arbete och för att fler poliser ska

kunna arbeta i yttre tjänst. Vi tycker också att det bör övervägas att ta till andra åtgärder som snabbt kan avlasta polisens arbete.

- Ta hjälp av ordningsvakter. För att avlasta polisen bör ordningsvakter och civilanställda användas för att bistå med lämpliga arbetsuppgifter, exempelvis bevakning.
- Bättre samverkan med försvaret. Efter terrorattentaten i Norge 2011 gjordes ändringar i den norska polislagen angående polisens rätt till bistånd från försvaret. Ytterligare åtgärder genomfördes i Norge, vilket vi kan dra lärdom av även här i Sverige. Vad gäller polisens samarbete med försvaret har polisen i dag möjlighet att låna helikoptrar. För att stärka polisens och samhällets förmåga behöver försvaret och polisen samverka och samträna mer. Det bör exempelvis ses över hur anställda vid försvaret kan bistå polisen i exempelvis bevakningsinsatser.
- Låt pensionerade poliser jobba kvar. Poliser som närmar sig pensionen eller nyligen gått i pension kan utgöra en resurs om de får möjlighet att jobba kvar eller återgå i tjänst för en tid. Dessa kan med kort varsel bidra till att polisen ökar förmågan. De har dessutom erfarenhet som kan vara värdefull i det ansträngda läget.
- Ta in polisstudenter i tjänst tidigare. Vi föreslår att de som genomgår polisutbildningen ska kunna tas i tjänst tillfälligt för att möta de akuta behoven.

Detta skulle tillsammans med beredskapspoliser kunna stärka en idag hårt belastad Polismyndighet och på ett långt mycket mer effektivt sätt kunna bedriva exempelvis gränskontroller. Vi menar att dessa förslag bör prövas för att snabbt stärka polisens operativa förmåga. Detta bör ges regeringen till känna.

Fördubbla insatsstyrkans förmåga

Vi föreslår en fördubbling av den nationella insatsstyrkan och att insatskonceptets regionala förmåga vid piketenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö stärks. Sammantaget en utökning med cirka 100 poliser. Samtliga poliser i yttre tjänst behöver utbildas i att hantera eventuellt terrorattentat, vilket är aviserat av Polismyndigheten. På så sätt säkerställer vi att Sverige kan skyddas vid simultant genomförda attentat på olika platser. Detta bör ges regeringen till känna.

Synliga poliser i brottsutsatta områden

Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög kriminalitet fungerar brottsförebyggande. Fler synliga poliser är mycket viktigt för att ungdomsgäng inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boende i området. Förra året motsatte vi oss att regeringen ville ta bort målet om 20 000 poliser. Nu har vi tecken på att det inte räcker. Därför har vi föreslagit att polisen utökas med 2 600 anställda varav 2 100 av dem är poliser och 500 är civilanställda. Polisen är i stort behov av dessa resurser för att kunna jobba närmare medborgarna i lokalsamhället och på så sätt både förebygga brott och bli mer effektiv på att klara upp brottslighet.

Den nya polisorganisationen gör det lättare att rikta nationella resurser till särskilt utsatta områden. Sådana förstärkningar har exempelvis genomförts i Malmö och Göteborg. Men det är helt nödvändigt att det finns en kontinuerlig polisiär närvaro,

med synliga poliser, i brottsutsatta områden. Det ska naturligtvis kopplas till andra samhällseliga insatser, polisen ensam löser inte problemen i utanförskapsområdena.

I polisens rapport ”Kriminella nätverk med stor påverkan i lokalsamhället” från 2014 konstaterar polisen att det finns 55 geografiska områden fördelade över 22 städer där lokala kriminella nätverk anses ha negativ påverkan på lokalsamhället. I rapporten lyfts tre områden som viktiga för att komma till bukt med problemen, nämligen kontinuerlig polisiär närvaro och strategiskt inriktade insatser, samverkan och kommunikation.

Kristdemokraterna vill att det ska vara fler synliga poliser i brottsutsatta områden och prioritera polisens närvaro i dessa områden, vilket stöds av forskning och den nämnda rapporten. Detta är något som även riksdagen ställt sig bakom i ett tillkännagivande till regeringen under året 2015/16.

Lokal förankring

När polisens organisation nu centraliseras är det viktigt att ständigt jobba med den lokala förankringen. Polisorganisationens syfte är att få ut mer polisiära resurser i lokalsamhället. Polisen måste finnas lokalt och känna till områden, människor och organisationer i civilsamhället. Förtroende mellan invånare och Polisen är avgörande. Det är både brottsförebyggande och underlättar brottsuppleringen.

En lokalt förankrad polis har större chans att nå framgång i utredningar av det mesta av den s.k. vardagsbrottslighet som till exempel stölder, skadegörelser och misshandel. Tanken med den lokala förankringen är att polisen ska finnas geografiskt nära människor. Polisen samverkar och samarbetar för att minska och förebygga brott tillsammans med enskilda, myndigheter och organisationer inom varje närpolisområde.

I dag arbetar för få poliser ute ”på fältet” i yttre tjänst. Detta är en brist. Det finns inga genvägar. Det behövs lokalt förankrade poliser som hinner arbeta brottsförebyggande, annars går långsiktigheten i polisarbetet förlorad. Att förebygga brott måste prioriteras. Den lokala polisens syfte är ökad trygghet genom att en ökad närhet mellan polis och medborgare ger möjlighet till tidiga, snabba och förebyggande insatser. Polisen måste bli mer synlig för medborgaren. Också det är brottsförebyggande. Därför tycker Kristdemokraterna att regeringen aktivt ska följa upp hur Polismyndighetens arbete med att få ut hälften av polisens resurser till lokalpolisområdena fullföljs.

Social impact bonds

Sverige har överlag utvecklats väldigt bra under de senaste åren. Sysselsättningen har stigit, människors privatekonomi har förstärkts, vi har betalat av stora delar av vår utlandsskuld och vi har lyckats förstärka välfärdens kärna – resurserna till sjukvård, utbildning, omsorg, rättssamhälle och infrastruktur – trots en utdragen internationell lågkonjunktur.

Men den positiva bilden har fläckar. I flera bostadsområden är utvecklingen betydligt svagare. Detta är en av vårt samhälles största utmaningar.

I Storbritannien finns en modell som kallas Social impact bonds. Tanken är att förebygga brott genom samarbete mellan offentliga, privata och ideella aktörer. Systemet går ut på att den offentliga sektorn formulerar klara och tydliga målsättningar

inom ett visst område, till exempel att minska antalet brott som begås av unga. Därefter får företag och organisationer erbjuda sig att genomföra projektet och nå målen.

Vi vet i dag inte exakt hur utfallet kommer att bli på de platser där Social impact bonds har testats. Men eftersom offentliga pengar bara betalas ut när målen nås så är den ekonomiska risken för skattebetalarna obetydlig. Och om målen nås är vinsten potentiellt enorm, eftersom kostnaderna som hänger ihop med kriminalitet och utslagning är just enorma.

Risken att utsättas för brott påverkas av var man bor. I socialt utsatta områden är risken att utsättas för hot och våld påtagligt högre och där är det fler som känner sig otrygga.

Problemen är alltså lokala och starkt kopplade till de socioekonomiska förutsättningar som gäller i närområdet. Därför torde lokalt anpassade lösningar, som Social impact bonds, vara rätt väg att gå. Större nationella satsningar riskerar att missa målet och är dessutom betydligt dyrare.

Våra resurser är begränsade och våra problem betydande. Social impact bonds kan mycket väl vara ett sätt att möta dessa båda omständigheter. Låt Sverige bli nästa land som prövar denna nya väg. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Nolltolerans mot vardagsbrottsligheten

Med vardagsbrottslighet menar man mängdbrottslighet, till exempel stölder, inbrott och misshandel. De är brott som inte ger de stora rubrikerna men som starkt påverkar den allmänna rättstryggheten i samhället. Det är också de brott som till stor del läggs ner utan utredning, avskrivs. Mängdbrottsligheten blir inte mindre brottslig för att den är frekvent. Den skapar lika fullt stort personligt lidande och besvär för de många brottsoffer som drabbas.

Kristdemokraterna kräver nolltolerans mot all brottslighet, även den som till synes inte är lika allvarlig som tidningsrubrikernas brottslighet. För att allmänheten ska få förtroende för rättsväsendet krävs att de brott som sker också utreds och klaras upp. 2013 var personupplklaringsprocenten för misshandel 13 procent, för bostadsinbrott 4 procent och för butiksstölder 47 procent.

Behoven skiljer sig åt mellan landsbygden och storstad. Därför är det viktigt att hitta lösningar som fungerar överallt.

En polis knuten till varje skola

Skolan har stor betydelse då det gäller att förmedla värderingar och bygga en värdegrund. Därför har Kristdemokraterna gång på gång betonat vikten av att skolan inte kan vara värdeneutral. Skolan har ett ansvar att föra etiska samtal och måste tidigt markera gränser för vad som är tillåtet och inte tillåtet, vad som är rätt och fel.

Skolan är ständigt föremål för debatt och samhället kan inte kräva att en skola som redan ”går på knäna” ensamt ska förebygga och vända trenden. Skolan är en spegel av samhället i stort. Det är därför viktigt att etik diskuteras i skolan. Kristdemokraterna anser att etiken ska genomsyra all skolans verksamhet.

För att förebygga och bekämpa brott är det viktigt att det finns ett förtroende mellan polis och ungdomar. Att samarbeta med lokala ungdomsorganisationer bör vara en stående del i polisens arbete. Polisens arbete med att komma i kontakt med barn och

ungdomar innan dessa börjar med kriminalitet är också av stor vikt. Att informera i skolor om polisens arbete är, och bör vara, en viktig del i polisens uppgifter. Polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola, gärna med en särskilt utnämnd polis knuten till skolan, som kan lära känna elever och personal och som de kan vända sig till om de blir utsatta för brott. Detta bör ges regeringen till känna.

Återinför beredskapspolisen

Beredskapspolisen var civilpliktiga poliser som kunde kallas in vid allvarliga eller omfattande störningar på samhällets ur ordnings- eller säkerhetsynpunkt. Detta hände vid ett antal tillfällen, bland annat 2005 efter stormen Gudrun. Beredskapspolisen avskaffades 2012.

Under det år som gått har det blivit uppenbart att en beredskapspolis skulle ha varit användbar. Bland annat skulle en sådan ha kunnat vara behjälplig polisen vid gränskontroller när det anlände som flest människor på flykt. Eftersom det bara gått några år sedan beredskapspolisen avskaffades har många fortfarande en färsk utbildning som beredskapspolis. En kortare kurs för att uppdatera kunskaperna borde därför räcka för dem. Med mycket kort varsel skulle därför beredskapspoliser kunna stärka t.ex. situationer som uppstod vid gränskontrollerna eller uppföljning av id-kontroller. Beredskapspolisen vore ett bra komplement till polisen och detta bör ges regeringen tillkänna. Kristdemokraternas satsning innebär 2 000 beredskapspoliser på sikt.

Organiserad brottslighet

Aldrig tidigare har det svenska rättsväsendet gjort lika stora insatser mot den organiserade brottsligheten. Men de senaste årens utveckling i exempelvis Göteborg och Södertälje understryker nödvändigheten i att fortsätta kampen. I augusti 2016 dödades en åttaårig pojke av en handgranat som kastades in i det rum där han låg och sov. Det har förekommit skjutningar i närheten av förskolor och skolor. Uppgörelser mellan kriminella har ägt rum i centrummiljöer med stor risk för allmänheten, utan någon som helst hänsyn eller omsorg om oskyldiga. Den organiserade brottsligheten drabbar skoningslöst.

För att minska den organiserade brottsligheten måste nyrekryteringen till de kriminella nätverken kraftigt motverkas. Det ska finnas stöd att tillgå för den som vill lämna det kriminella livet. För att komma åt brottslighet som rör sig över gränserna behöver också rättsväsendet samarbeta internationellt. EU-samarbetet innebär stärkta möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet.

Den grova organiserade brottsligheten innebär lidande och stor skada för både enskilda människor och företag, men också för samhället i stort. Den ökande våldsanvändningen är för närvarande ett av de största problemen kopplat till organiserad brottslighet. Våldet ökar både i omfattning och grovhet. Fler personer har lättare att ta till våld. Det är också yngre personer som brukar grovt våld. Ju högre upp i hierarkin en person befinner sig, desto mindre våld brukar de. Det kan förklaras med att de då redan bevisat sin våldskapacitet tidigare i den kriminella karriären.

Polisen gör också bedömningen att beväpningen har ökat; kriminella använder i ökad utsträckning skjutvapen. Organiserade kriminella nätverk verkar i hela landet. De senaste årens händelser i exempelvis Göteborg, Malmö och Södertälje understryker

nödvändigheten av uthålliga insatser för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Organiserad brottslighet ligger bakom huvuddelen av den gränsöverskridande brottsligheten, bland annat människohandel och narkotikasmuggling.

Alliansregeringen tog 2007 initiativ till en snabbare och ökad samverkan mellan myndigheterna. Myndigheternas samarbete ger kraft i arbetet. För att nå resultat krävs också att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till effektiva arbetsmetoder och straffprocessuella tvångsmedel. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Arbetet mot barnprostitution och människohandel

Människohandel för sexuella ändamål är ett hänsynslöst utnyttjande av en människa i en utsatt situation. Offer för människohandel är ofta unga som upplevt fattiga och svåra förhållanden i sina hemländer. De förs till Sverige under falska löften och har svårt att ta sig ur hot- och våldsspiralen då de helt saknar språkkunskaper, omvärldskunskaper och ett socialt nätverk. Den stora gruppen ensamkommande barn som försvunnit i Sverige aktualiserar ytterligare nödvändigheten av ett stärkt skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp.

Kampen mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp är en högt prioriterad fråga för Kristdemokraterna. Det är angeläget att polisen organiserar sitt arbete på så sätt att det i varje polisregion finns kompetens och resurser att arbeta med att bekämpa människohandel och barnprostitution. Polisregioner med större problem bör också kunna få nationellt stöd i form av exempelvis mobila team.

Den grova organiserade brottslighetens motto är största möjliga vinst till minsta möjliga risk. Handel med människor för sexuella ändamål är på många sätt förknippat med mindre risker än exempelvis handel med narkotika som ger längre fängelsestraff. Människor går också att sälja om och om igen. Samverkan mellan polis och sociala myndigheter är viktigt för framgång i arbetet mot människohandel liksom samverkan med civila aktörer såsom hotell, restauranger och andra näringsidkare. Det måste framarbetas bättre rutiner för samarbetet mellan socialtjänst, polis, gode män, Migrationsverket med flera. Samtidigt finns det i dag goda exempel i polisens enheter som speciellt arbetar mot människohandel, hos socialtjänsten, inte minst i de kommuner med mottagningsenheter och hos de frivilligorganisationer som många gånger blir den livlina till det svenska samhället för de barn som lever gömda. Den kunskapen behöver vi ta tillvara om vi ska kunna säkerställa att alla barn som vistas i vårt land får sina rättigheter utifrån barnkonventionen och FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna tillgodosedda.

En avgörande faktor för att arbetet med att stärka barns rättigheter och bekämpa människohandel, exploatering och sexuella övergrepp mot barn är att Polismyndigheten har de resurser som krävs för att kunna prioritera arbetet. Polismyndigheten och dess anställda har i dag en tuff situation och genomgår vad som kan betecknas som en kris. Detta bör ges regeringen till känna.

Forced marriage units

Kristdemokraterna vill inrätta en särskild enhet inom Polismyndigheten vars uppgift är att hjälpa flickor och pojkar som riskerar att giftas bort mot sin vilja. Sådana enheter finns i Storbritannien och i Norge och kallas Forced marriage units. Både den norska

och den brittiska verksamheten beskrivs som mer verksamhets- och departementsöverskridande, vilket uppfattas som viktigt. Vidare har de ett mer aktivt arbete när det gäller utlandsärenden. Enligt uppgift har det norska teamet inte större möjlighet att agera utomlands än det svenska, men de har ett mer välutvecklat system för att hantera sådana ärenden, bland annat har särskilda rådgivare i frågor om tvångsäktenskap och könsstympning placerats vid ett antal norska utlandsmyndigheter. Länsstyrelsen i Östergötland har sedan 2003 regeringens uppdrag att förebygga hedersrelaterat våld. Deras upplevelse är att handlingsutrymme, rutiner, resurser och utarbetad samverkan kring transnationella ärenden ofta saknas inom myndigheter i Sverige. Erfarenheten är också att detta saknas även vid svenska utlandsmyndigheter. Samtidigt betonar man från det svenska kompetensteamets sida att det är arbetet med att skydda barn och unga i Sverige som måste prioriteras då det är där problemet uppstår, dvs. innan ett eventuellt bortförande.

I Storbritannien kan man utfärda ett dokument kallat ”Forced Marriage Protection Order” som gör rättsliga åtgärder möjliga mot en förälder som inte inom en viss tid (ofta 48 timmar) återför flickan/pojken, eller kan påvisa var han eller hon finns. Det kan innebära häktning och i förlängningen fängelse i upp till sju år om barnet inte återförs. Det gör det svårt för en familj att dölja att deras son eller dotter är bortförd och skylla på att han eller hon är på semester. Men framförallt har detta en stark preventiv effekt. Sedan 2008 har nästan 900 sådana dokument utfärdats.

För att uppnå en verksamhet som kan arbeta långsiktigt och med stöd av lagstiftning behöver det nationella kompetensteamet permanenteras med befogenheter liknande det brittiska Forced marriage unit. Enligt de beräkningar som det nationella kompetensteamet gjort för en översiktlig årsbudget baserad på tio årsarbetskrafter från Länsstyrelsen i Östergötland skulle kostnaden för en sådan verksamhet uppgå till drygt 14 miljoner kronor årligen. En sådan verksamhet skulle behöva operera från en myndighet direkt under polisen. Kristdemokraterna föreslår därför att en enhet enligt brittisk modell inrättas inom i utgiftsområde 4 under Polismyndigheten anslag 1:1. Lämpligt kunde vara att förlägga enheten hos Nationella operativa avdelningen.

För att betona allvaret i de brott som begås i hederns namn vill Kristdemokraterna betona vikten av att införa lagstiftning som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Det ger högre skadeanspråk, verkar avskräckande och ger möjlighet att straffa fler personer än en. I dagens läge finns ett stort mörkertal då dessa brott ofta hamnar utanför brottsstatistiken. En särlagstiftning skulle ge en tydligare bild av problemets omfattning och ge bättre underlag för att kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

Andreas Carlson (KD)

Sofia Damm (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)